

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

حج

امت وسط

(مروری بر فلسفه حج در قرآن)

سید محسن سیدین

مہشید افتخاری توکلی

سرشناسه : سیدین، محسن، ۱۳۴۵-
عنوان و نام پدیدآور: حج امت وسط، مروری بر فلسفه حج در قرآن لمحسن سیدین، مهشید افتخاری توکلی
مشخصات ناشر: تهران: آواستن، ۱۳۸۸.
مشخصات ظاهری: ۹۱ص: ۱۴×۲۱ س ۲-
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۷۳-۱۶-۲-۲
وضعیت فهرست نویسی: فیبا
موضوع: حج—جنبه های قرآنی
شناسه افزوده: افتخاری توکلی، مهشید، ۱۳۴۶-
رده بندی کنگره: ۱۳۸۸: ۹ س ۲/ج ۱۰۴/ BP
رده بندی دیویی: ۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۷،۴۹۲

حج امت وسط (مروری بر فلسفه حج در قرآن)
نویسنده: سید محسن سیدین / مهشید افتخاری توکلی
طراح جلد: مرتضی جعفری
چاپ اول: ۱۳۸۸
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت: ۲۳۰۰ تومان
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۶۷۳-۱۶-۲-۲
کلیه حقوق مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

۴۱.....	قربان.....	۴.....	مقدمه.....
۴۳.....	خدا و مردم.....	۷.....	اصالت جامعه.....
۴۵.....	سادگی و مساوات.....	۸.....	اصلاح جامعه.....
۴۷.....	ولایت و امامت.....	۹.....	نمونه سازی.....
۴۹.....	هجرت و تمدن.....	۱۰.....	امت وسط.....
۵۱.....	ذکر و نیایش.....	۱۱.....	دو نوع الگو.....
۵۳.....	شکر و کيفر.....	۱۳.....	اقتصاد فرهنگ.....
۵۴.....	احساس و آشنایی.....	۱۵.....	مسائل اقتصاد.....
۵۵.....	حجر اسماعیل.....	۱۷.....	سنت ابراهیم.....
۵۶.....	حجر الاسود.....	۱۸.....	حج ابراهیمی.....
۵۸.....	ماده و معنا.....	۱۹.....	ملۀ ابراهیم.....
۵۹.....	مراتب کمال.....	۲۱.....	مسئله استطاعت.....
۶۰.....	قوه و کتاب.....	۲۲.....	مستطیعان.....
۶۱.....	فلاح و رهایی.....	۲۳.....	استطاعت فکری.....
۶۳.....	شیطان.....	۲۴.....	موقعیت حج.....
۶۴.....	جرمه عقبی.....	۲۵.....	آفت و مانع.....
۶۶.....	اسماعیل.....	۲۷.....	منافقین.....
۶۷.....	طریقت و راه.....	۲۸.....	مناسک.....
۶۹.....	بینش و بصیرت.....	۳۱.....	احرام.....
۷۰.....	آباء و رجال.....	۳۳.....	طواف.....
۷۲.....	سیر و نظر.....	۳۵.....	سعی.....
۷۴.....	سیره پیامبران.....	۳۷.....	عرفات و مشعر.....
۸۰.....	موانع و آفات.....	۳۹.....	رمی.....

مقدمه

هر دینی و مکتبی از دو قسمت تئوری و عملی تشکیل می‌شود که تئوری آن کتاب و بخش عملی و عینی‌اش امام و جامعه‌ایست که آن امام براساس ضوابط و معیارهای دین خواهد ساخت. بنابراین همانگونه که در مورد شناخت دین لازم است در کتاب آن تدبر و مطالعه شده و نمونه‌های عینی و عملی را که ارائه داده است مورد بررسی واقع شود در مورد جامعه‌ای که ساخته و یا بدلیل وجود موانع به ساختن آن بعد از فراهم شدن زمینه‌ها و رفع موانع اقدام خواهد کرد نیز لازم است بررسی و مطالعه شود، و جامعه‌ای که می‌توان از آن بعنوان نمونه قرآنی و اسلامی در تاریخ یاد کرد منحصر به مدینه رسول (ص) و کوفه در حکومت کوتاه علی (ع) است و لکن تشکیل کامل چنین جامعه‌ای در دو حالت قابل بررسی است یکی کاری که امام قائم (عج) خواهد کرد که با مراجعه باخبر و احادیث رسیده در این زمینه و بطور کلی میتوان فهمید که بعد از ظهور چه خواهد کرد و جامعه‌ای را که او تشکیل خواهد داد چه مشخصات و ویژگی‌هایی از جهت سیاست و فرهنگ و اقتصاد و قضا و اخلاق خواهد داشت؟ و دیگری حج است که جامعه‌ای سمبلیک و نمادین است و هر مسلمانی موظف است یا با حضور در صحنه حج و یا با شنیدن از مستطیعانی که در حج حضور یافته‌اند آن را درک و سعی در شکل دادن روابط

جامعه خویش بر آن اساس نماید، و از آنجا که مناسک و اعمال حج هر کدام مربوط به یکی از بنیادهای «امت وسط» یعنی جامعه نمونه برگرفته شده از الگوی حج است و هر کدام نیز بصورتی نمادین است میتوان گفت که کلیت حج و مناسک آن و آنچه مستطیعان میتوانند از مطالعه در این عبادت بزرگ درک کنند همچون آیاتی مشابه‌اند که فهم آن بقول آیه ۷ سوره آل عمران نیازمند رسوخ است و راسخان در علم که در رأسشان ائمه اهل‌بیت (ع) می‌باشند از ظواهر گذشته و با مدد گرفتن از قرآن و سنت در مورد پیام حج نظر می‌دهند تا کار از فرضیه و نظریه به مرحله قانون برسد و امت‌ها و جوامع اسلامی بتوانند از برکات عمل عظیم حج بنحو مطلوب منتفع شوند و بنظر راقم انتفاع و بهره بردن جوامع اسلامی از فریضه حج زمانی به تحقق خواهد پیوست که:

۱- سخن قرآن در مورد جامعه سازی دین درک شود و توجه شود که قرآن امت‌ها و اقوام را مشمول رحمت یا عذاب می‌گوید و علاوه بر هدایت فرد بدنبال هدایت اقوام و جوامع است و دلیل بر این مدعا آنست که در قرآن اقوام نظیر عاد و ثمود عذاب شده‌اند، و ولایت که در دین اهمیت ویژه دارد (وَمَا قُودِيْ بِشَيْءٍ مِّثْلِ نُودِيْ بِالْوَلَايَةِ) به خاطر آنست که عمل هدایت جامعه و شکل دادن روابط آنرا براساس ضوابط دین عهده‌دار می‌باشد و جامعه اگر بمدد ولایت حقه و

براساس ضوابط دین که الگوی آن حج و مدینه النبی (ص) است شکل بگیرد بستر مناسبی برای رشد افراد خواهد شد.

۲- در مورد آنکه مدینه النبی (ص) چه خصوصیتی داشته و پیامبر (ص) وقتی به مدینه هجرت کرد چگونه در زمینه سیاست و اقتصاد و آموزش عمل نمود تحقیق شود و به چنین چیزی بیشتر از خصوصیات زندگانی فردی پیامبر (ص) بعنوان سیره نبوی (ص) بها داده شود، زیرا پیامبر (ص) قبل از آنکه یک واعظ فردی باشد یک رهبر بزرگ اجتماعی است که هدفش دستیابی به قوه و قدرت بخاطر اجرای ضوابط دین در روابط جامعه است (یا یحیی هذا الکتاب بقوه، خذوما آتیناکم بقوه...)

۳- حج یک عبادت اجتماعی تلقی شود و متولیان دین سعی در شناختن و شناساندن این الگوی «امت وسط» نمایند تا این عبادت بزرگ چشمه جوشان هدایت برای امت‌های اسلامی شود و همانند قرآن که بدلیل توقف مسلمانها در ظواهر، مهجور مانده است (یا رب ان قومی اتخذوا هذا القرآن مهجورا- ۳۰ فرقان) حج مهجور نماند.